

# Finansklagenemnda Person

## Avgjørelse FinKN 2025-610

13.6.2025

AIG EUROPE S.A. NUF

### Ulykke

Fotball – takling – kneskade – ulykkesbegrepet – kollektiv avtale - avtl. § 37 – forbrukeravtaledirektivet.

Forsikrede skadet kneet under fotballkamp som følge av en dytt i ryggen fra motspiller. Forsikrede var dekket under en kollektiv reiseulykkesforsikring. Foretaket avslo krav med henvisning til at det ikke forelå ulykkeskade i henhold til vilkårene. Saken reiste spørsmål om forsikrede var utsatt for en ulykkeskade i henhold til vilkårene, herunder om det var rettslig grunnlag for å innfortolke et krav om uventet/ uforutsett inn i vilkårene, når dette ikke uttrykkelig fremgikk av vilkårenes ordlyd. Nemnda bemerket først at avtalelovens § 37, og kravet til klare og forståelige vilkår etter forbrukeravtaledirektivet artikkel 5 også får anvendelse på kollektive forsikringsavtaler. Dette da gruppen som omfattes av forsikringen, er forbrukere. Nemndas flertall la videre til grunn at det vil være i strid med EØS-reglene, og dermed avtl. § 37 å innfortolke «uventet» i de tilfeller vilkårsteksten ikke inneholder dette. Av den grunn må det skilles mellom begrepene uventet og plutselig. Det avgjørende er derfor hvorvidt den ytre fysiske begivenheten som har medført skaden, er plutselig eller momentan. Etter flertallets oppfatning var taklingen bakfra en ytre begivenhet, og forsikredes kroppslige bevegelser måtte sees som en direkte konsekvens av denne taklingen. Skaden ble dermed ansett for å være forårsaket av en «ytre, fysisk begivenhet». Videre var det rimelig klart at når en la et tidsperspektiv til grunn i saken, så var taklingen en «plutselig» ytre fysisk begivenhet. Avgjørelsen ble avgitt under dissens. Forsikrede ble gitt medhold.

---

### Saksfremstilling

Forsikrede røk korsbåndet 6.5.23 under fotballkamp. Han spilte på amatør-nivå.

MR av venstre kne 16.5.23 viste totalruptur av fremre korsbånd, og at:

Det foreligger margødem som ved sekvele etter et vridningstraume med en liten impresjon i vektbærende laterale femurcondyl og omgivende margødem. [...]

R: Hydrops. Margødem som ved sekvele etter en vridning. Totalruptur av fremre korsbånd. Sannsynlig sekvele etter partiell ruptur av mediale sideligament.

Forsikrede meldte skaden til foretaket 18.1.24. I e-post til foretaket 25.1.24 beskrev han hendelsen slik:

Det som skjer er at jeg og en motstander løper etter ballen. Jeg kommer først til ballen og forsøker å skjerme den fra motspiller. Vi løpte begge i til ballen. Jeg bremser når jeg har ballen, mens motspiller gir meg et dytt i ryggen. Da kjenner jeg at kneet popper ut av stilling og korsbåndet ryker. Kan ikke peke på noe spesielt da disse situasjonene er vanlig i fotballkamper. Bare uheldig for begge involverte parter

Foretaket avslo krav om erstatning 25.1.24, med henvisning til at det ikke forelå en ulykkeskade i henhold til vilkårene.

Forsikrede klaget på avgjørelsen 28.1.24. Foretakets klageinstans opprettholdt avslaget 9.2.24, og påpekte at:

Forsikringen er ment å dekke skader som oppstår ved en plutselig fysisk ytre begivenhet, slik det er gjengitt i vilkårenes punkt 5.1. Det er i vilkårenes punkt 5.3, andre kulepunkt, der det er tatt unntak for skader som skyldes indre forhold, - eksempelvis sykdom eller sykkelig tilstand, noe som også inkluderer svakheter ved sener, muskler og ledd der disse ikke tåler den belastningen man påfører disse under den planlagte aktiviteten.

I dette ligger det at situasjonen skaden inntreffer under, ikke skal være forårsaket av slike svakheter i ledd, muskler eller senefester - eller hvor skaden skyldes en (brå) belastning på kroppens ledd eller sener som disse ikke har tålt. Skader som inntreffer under normal utførelse av en øvelse, og det ikke oppstår direkte fysiske ytre årsaker til endringer i belastningen – utover det man må anse som normalt i forhold til aktiviteten - må anses å være en skade som er forårsaket ved en indre årsak eller svakhet, som det er tatt unntak for i 5.3, andre kulepunkt.

En situasjon der det plutselig inntreffer en fysisk skade, fordi kroppen ikke har tålt den aktuelle belastningen – eller hvor skaden forårsakes av at gjentatte belastninger fører til en plutselig skade, er ikke en "plutselig fysisk ytre begivenhet", da det i slike tilfeller ikke er noen ytre som har endret seg og som da har ført til skade. Det er korrekt slik skadeavdelingen har vist til, at en ulykkesskade normalt må være forårsaket av at noe ved den ytre situasjonen skal ha utviklet seg på en uvanlig og uventet måte, for at dette skal anses som en ulykkesskade. En "duell" i kampen om en ball i spill, er normalt ikke å anse som en slik plutselig fysisk ytre begivenhet, da dette er en del av spillet.

(...)

Forsikrede klaget til Finansklagenemnda og oversendte video av hendelsen. Videoen viser at han får en dytt fra en motspiller, før han faller.

**Forsikrede** har i det vesentlige anført at korsbåndskaden skyldes en ulykke i vilkårenes forstand. Den ytre omstendigheten er at en motspiller gir en plutselig og unødvendig dytt i ryggen mens han skjermer ballen. Dette dyttet fører til at kneet kommer ut av stilling, og korsbåndet ryker dermed som en konsekvens av motspillerens dytt. Korsbåndskaden skyldes derfor en uforutsett og plutselig ytre begivenhet. At dueller og kroppskontakt er en naturlig del av spillet er ikke relevant. Dersom forsikringen ikke skal omfatte ulykkesskader som oppstår under en fotballkamp, må dette fremgå eksplisitt i forsikringsbeviset. Et slikt unntak oppstilles ikke etter gjeldende vilkår. Det er derfor ingen holdepunkter for å unnta dette tilfellet fra forsikringsutbetaling. To andre forsikringsselskap har imøtekommet forsikredes krav for samme hendelse, som begge har tilsvarende ordlyd i vilkårene. Dette viser at foretakets tolkning av vilkårene er uriktig.

**Foretaket** har i det vesentlige anført at forsikrede ikke var utsatt for en ulykke. Det fremkommer i forsikringsvilkårenes pkt. 5.1 at foretaket dekker ulykkesskader som er forårsaket av en plutselig fysisk ytre begivenhet. Hendelsen i seg selv ikke er av en slik art at den kvalifiserer til å være ansett som en ulykkeshendelse, der man skal ha vært utsatt for noe uvanlig i relasjon til taklingen og skadeårsaken. Det ble ikke gitt noe gult kort eller dommerreaksjon på hendelsen, utover at det sannsynligvis ble gitt frispark. Det som er en normal situasjon ved en sport som fotball, er at det foreligger en viss grad av aksept for at enkelte belastninger er normale å oppleve under en taklingssituasjon ved kampen om ballen. Belastningsskaden fremstår dermed som en tilfeldig hendelse uten at det kan vises til at dyttet forsikrede opplevde, er å anse som den direkte og skadevoldende årsaken til at kneet sviktet. Hendelsen som medførte skaden er ikke å anse som en ulykkesskade, men mer som en idrettsskade under normal utførelse av en sport som gir store belastninger på knær og ledd under enkelte deler av spillet.

### **Finansklagenemnda Persons begrunnelse**

Saken gjelder krav om utbetaling under kollektiv ulykkesforsikring gjennom forsikredes arbeidsgiver. Spørsmålet er om en skadehendelse 6.5.23 kan anses som en ulykkesskade i henhold til forsikringsvilkårene.

Det er sikker rett at det er kravstiller, altså forsikrede, som har bevisbyrden. Det betyr at det er forsikrede som i tilstrekkelig grad må sannsynliggjøre at vilkårene for utbetaling er oppfylt.

Fra vilkårene siteres:

#### **5 ULYKKE**

##### **5.1 Hva forsikringen omfatter:**

Forsikringen omfatter ulykkeskade som rammer sikrede. Med ulykke menes fysisk skade på legemet forårsaket av en plutselig fysisk ytre begivenhet som inntreffer i forsikringstiden, jfr. pkt. 4.

[...]

I vilkårenes pkt. 5.2 er det opplistet unntak, og fotball er ikke et av unntakene.

Avgjørende er om forsikrede har sannsynliggjort at skaden skyldes en ulykkeshendelse, slik dette er definert i vilkårene.

Nemnda ser først på hvilken betydning det har for vilkårstolkningen at det er tale om en kollektiv forsikringsavtale.

For avtalevilkår som ikke er individuelt forhandlet, og som inngår i en avtale mellom forbruker og næringsdrivende, bestemmer avtaleloven § 37 at ved tolkningstvil skal avtalevilkår «tolkes til fordel for forbrukeren», jf. første ledd nr. 3. Bestemmelsen gjennomfører forbrukeravtaledirektivet (93/13/EØF) i norsk rett, hvor det i artikkel 5 fremgår at «I avtaler der alle eller noen av de vilkår som forelegges forbrukeren, er utformet skriftlig, skal disse vilkårene alltid formuleres på en klar og forståelig måte. Dersom det oppstår tvil om forståelsen av et vilkår, skal den tolkning som er mest fordelaktig for forbrukeren gjelde.»

Foretakssiden har reist spørsmål om hvilken betydning tolkningsregelen i avtl. § 37 og forbrukeravtaledirektivet artikkel 5 har for tolkningen av kollektive forsikringsavtaler, som denne saken gjelder. Kollektive forsikringsavtaler er typisk fremforhandlet og inngått mellom to næringsdrivende parter, som forbrukere slutter seg til. Gjennom kollektive forsikringsavtaler vil typisk gruppen av forsikrede personer være forbrukere.

EU-domstolen har lagt til grunn at kollektive avtaler er omfatter av direktivets tolkningsregel, jf. særlig *Occidental (C-236/22)*, hvor EUD uttaler at:

«28 - I et tilfælde som det i hovedsagen omhandlede, hvor en forbruger havde indgået en gruppeforsikringsaftale i forbindelse med indgåelsen af en låneaftale, har Domstolen således fastslået, at den information, der er givet inden aftalens indgåelse vedrørende ansvarsbetingelserne, og navnlig den redegørelse for detaljerne omkring mekanismen til overtagelse af ansvaret for forfaldne afdrag til långiveren i tilfælde af låntagerens fuldstændige uarbejdsdygtighed, er af væsentlig betydning for forbrugeren med henblik på overholdelsen af kravet om gennemsigtighed, således at denne forbruger på grundlag af klare og forståelige kriterier er i stand til at vurdere, hvilke økonomiske følger aftalen kan få for den pågældende. Denne information og denne redegørelse er nemlig nødvendige for, at forbrugeren kan forstå rækkevidden af det pågældende vilkår, idet det ved indgåelsen af tilknyttede avtaler ikke kan kræves af forbrugeren, at denne udviser samme agtpågivenhed hvad angår omfanget af de risici, der dækkes af forsikringsaftalen, som hvis forbrugeren havde indgået denne forsikringsaftale og denne låneaftale særskilt (jf. i denne retning dom af 23.4.2015, *Van Hove*, C-96/14, EU:C:2015:262, præmis 41 og 48).

29 - Eftersom kravet om, at kontraktvilkårene skal være gennemsigtige, således som fortolket af Domstolen, indebærer forpligtelsen til inden indgåelsen af aftalen at give forbrugeren alle de oplysninger, der er nødvendige for at gøre det muligt for forbrugeren at forstå de økonomiske konsekvenser af disse vilkår og træffe informerede beslutninger om at binde sig aftalemæssigt, forudsætter dette krav nødvendigvis, at forbrugeren kan gøre sig bekendt med alle vilkårene i en aftale inden aftalens indgåelse.»

Tilsvarende har EUD i dom C-633/20 *TC Medical Air Ambulance Agency* fremhevet behovet for å sikre samme forbrukervern i kollektive avtaler som i individuelle avtaler, jf. avsnitt 58 hvor Domstolen uttaler at:

Således som sagsøgeren i hovedsagen har fremhævet, er dette behov for beskyttelse af forbrugerne ligeså vigtigt med hensyn til en juridisk person, der ved en økonomisk model som den i hovedsagen omhandlede tilskynder forbrugere til at tilslutte sig en gruppeforsikring, som den juridiske person har tegnet hos en forsikringsgiver, som med hensyn til en forsikringsformidler eller en forsikringsdistributør, hvis virksomhed, der udøves mod vederlag, tager sigte på, at disse forbrugere indgår forsikringsaftaler direkte [...]

Nemnda vil i det følgende basere seg på en tilsvarende forståelse; behovet for forbrukerbeskyttelse endrer ikke karakter ved at forbrukere slutter seg til en gruppeforsikringsavtale fremfor å inngå en individuell forsikringsavtale. Det vil si at tolkningsregelen i avtl. § 37 også får anvendelse i saker hvor forsikrede er en forbruker tilsluttet en kollektiv avtale.

Om målestokken for om et avtalevilkår er tilstrekkelig klart og forståelig etter direktivet, har nemnda lagt følgende til grunn:

«en objektiv vurdering av hvordan vilkåret fremstår for en alminnelig opplyst, oppmerksom og informert forbruker. Det er ikke tilstrekkelig at vilkårene er grammatisk forståelige. Vilråene må også sette forbrukeren i stand til å forstå sammenhengen og konsekvensen de kan ha for han ...»,

se 2024-219.

**Finansklagenemnda Persons flertall, nemndleder Hagland, samt forbrukerrepresentantene Sandvik og Bjønness, bemerker:**

Flertallet kan ikke se at førstvoterendes uttalelser om utgangspunktet for tolkning av forbrukerforsikringskontrakter i HR-2024-2040-A er i konflikt med de EØS-rettslige tolkningsreglene som Norge er forpliktet til å ta hensyn til etter EØS-avtalen, som bl.a. kommer til uttrykk i avtl. § 37 når det gjelder tolkningstil. Om utgangspunktet for tolkning av forsikringsavtaler uttaler førstvoterende:

«Forsikringsavtaler må tolkes objektivt og ut fra en naturlig språklig forståelse, jf. Rt-1997-1807 på side 1813, Cigna-dommen. Også forsikringsavtaler i forbrukerforhold må tolkes slik, jf. Rt-2014-379 avsnitt 16»

(avsnitt 48)

Et utgangspunkt om at avtaler skal fortolkes objektivt og ut fra en naturlig språklig forståelse av sin ordlyd, er et helt generelt utgangspunkt for tolkning, både når det gjelder lovtolkning og kontraktstolkning. Tolkningsprinsippet i avtl. § 37 er en regel som løser spørsmål om tolkningstil til fordel for forbrukeren. De to tolkningsprinsippene om utgangspunktet for avtaletolkningen og tolkningstil (som skal løses til fordel for forbrukeren), er ikke i konflikt, men utfyller hverandre. Det kan ikke sluttet fra uttalelser om et helt generelt utgangspunkt for tolking, til at førstvoterende har ment at Norges EØS-rettslige forpliktelser gjennom ulike direktiver om forbrukerbeskyttelse, ikke skal gjelde for forsikringsavtaler. Dommen HR-2024-2040-A omhandler en næringsforsikringssak hvor forsikrede er profesjonell, og uttalelsene om forbrukerforhold kan leses som en sidebemerkning (et obiter) om utgangspunktet for tolkning av forbrukerforsikringsavtaler. Dersom førstvoterende hadde ment at de EØS-rettslige tolkningsprinsippene som gjelder generelt for tolkningstil ved forbrukeravtaler – det være seg forbrukerkjøp, bank eller forsikring – ville uttalelsen om det generelle utgangspunktet for all kontraktstolkning, vært etterfulgt av en solid begrunnelse hvor hvorfor forsikringsavtaler er av en så spesiell karakter at forbrukeravtalebeskyttelsen som etableres gjennom tolkningsregelen i avtl. § 37 ikke skal gjelde. Flertallet kan vanskelig se for seg hva begrunnelsen i så fall skulle være; FAL er en lov hvor lovgiveren helt tydelig har prioritert å ivareta forbrukervern, og avtl. § 37 er en regel som løser spørsmål om tolkningstil til fordel for forbrukeren.

Flertallet mener at tolkningsregelen i avtl. § 37 kommer til anvendelse ved tolkning av forbrukerforsikringsavtaler, også i tilfeller hvor det er tvil om hvordan dekningsfeltet for

ulykkesforsikring er å forstå. Flertallet peker på at nemnda den senere tiden har behandlet et relativt stort antall saker som omhandler tolkningen av dekningsfeltet i ulike ulykkesforsikringer, noe som i seg selv kan tyde på at en rekke dekningsfeltsbeskrivelser ikke er forståelige for forbrukere når en tar utgangspunkt i en objektiv og naturlig språklig forståelse av vilkårets ordlyd. Forsikringsforetakene står fritt til å formulere dekningsbeskrivelser som er mer forståelige, eksempelvis ved å konkretisere dekningsfeltsbeskrivelsen utover at det er tale om en plutselig ytre fysisk begivenhet.

I denne saken definerer forsikringsvilkårspunkt 5.1 «ulykkestilfelle» slik:

«Med ulykke menes fysisk skade på legemet forårsaket av en plutselig fysisk ytre begivenhet som inntreffer i forsikringstiden»

Spørsmålet er følgelig om forsikredes skade ble «forårsaket av en ytre, fysisk begivenhet», som skjer «plutselig».

Flertallet ser først på kravet til at skaden må være «forårsaket av en ytre, fysisk begivenhet», som er et krav om årsakssammenheng mellom en ytre, fysisk hendelse og skaden. I den såkalte skyggekjennelsen, Rt-2005-1757, uttaler førstvoterende at

«Det er normalt et kjennetegn ved en ulykke at det foreligger en ytre begivenhet som inntreffer uventet og plutselig. Uttrykket "ytte begivenhet" har således lenge vært benyttet som ledd i definisjonen av "ulykke" i vilkårene for ulykkesforsikring. Med "ytte" siktes i denne forbindelse til at det må ha skjedd noe utenfor den skadedes legeme. Det er likevel ikke noe vilkår at det skal ha inntruffet noe helt uavhengig av den forsikredes person, se Selmer: Forsikringsrett, 2. utgave (1982), side 257»

(avsnitt 47)

Nemndspraksis viser at en rekke skadesituasjoner faller utenfor fordi skaden ikke anses forårsaket av en ytre, fysisk begivenhet. Tydeligst er tilfellene hvor skademekanismen er forsikredes egen, forkjærte kroppsbevegelse, sykdom eller medfødte tilstander, se bl.a. avgjørelse 2013-119 og 2020-533. [...]. Ved idrettsutøvelse vil eksempelvis vridningsskader forårsaket av egen, forkjærte kroppsbevegelse falle utenfor ulykkesbegrepet. Skaden vil i disse tilfellene ikke være dekket av ulykkesforsikringen. Tvil oppstår typisk i tilfellene hvor det er sannsynliggjort at skademekanismen er sammensatt, og skadeårsaken dels kan knyttes til en ytre begivenhet. Spørsmålet er hva som skal kreves av ytre bidrag til skaden. Det er sikker rett at dersom forsikringstilfellet (ytte, fysisk begivenhet) samvirker med udekkete årsaker (forsikredes bevegelse) regnes forsikringstilfellet som hovedårsak med mindre disse bevegelsene like godt kunne inntreffe uavhengig av taklingen.

Slik denne saken er opplyst for nemnda, legger flertallet til grunn at skademekanismen er sammensatt. Flertallet viser blant annet til forsikredes beskrivelse ifbm. at han meldte skaden til foretaket 18.1.24, som er formulert slik:

Det som skjer er at jeg og en motstander løper etter ballen. Jeg kommer først til ballen og forsøker å skjerme den fra motspiller. Vi løpte begge i til ballen. Jeg bremser når jeg har ballen, mens motspiller gir meg et dytt i ryggen. Da kjenner jeg at kneet popper ut av stilling og korsbåndet ryker. Kan ikke peke på noe spesielt da disse situasjonene er vanlig i fotballkamper. Bare uheldig for begge involverte parter

Nemnda har også fått se et opptak av selve skadehendelsen, hvor det er tydelig at motspiller gir forsikrede et kraftig dytt i ryggen bakfra, slik at forsikrede faller overende. Det foreligger ingen dokumentasjon for at forsikrede på forhånd hadde en medfødt svakhet eller slitasjeskader i knærne.

Det er altså tale om en vridningsskade som oppstår etter en takling bakfra. Etter flertallets oppfatning er taklingen bakfra en ytre begivenhet, og forsikredes kroppslige bevegelser må sees som en direkte konsekvens av denne taklingen. Skaden anses å være forårsaket av en «ytte, fysisk

begivenhet».

Det neste spørsmålet er om skaden er forvoldt av «plutselig» begivenhet.

For vilkårssett hvor ulykkesskade er definert som «plutselig» og «uventet» ytre begivenhet, har nemnda sett hen til den såkalte fotballspillerdommen, inntatt i Rt-2006-1642, for veiledning om hvordan ulykkesbegrepet er å forstå når en skadehendelse har inntruffet i forbindelse med idrettsutøvelse, se avgjørelse 2024-53. Særlig relevant er førstvoterendes uttalelse om at:

«Hva som må anses plutselig og uventet vil måtte bedømmes ut fra i hvilken sammenheng hendelsen finner sted». Mens det å skli, falle eller bli dyttet overende, i en rekke sammenhenger har vært ansett tilstrekkelig til å tilfredsstille lovens krav, vil slike hendelser klart nok ligge innenfor rammen for arbeidet til en profesjonell fotballspiller. Dette innebærer en form for relativisering av kravet til ulykkeshendelse. Den ordinære utførelse av arbeidet, herunder sammenstøt med motspillere, vil selv om de fører til skade, normalt ikke kunne anses som yrkesskade. Spørsmålet er hvor vesentlig avviket fra det ordinære må være for at en arbeidsulykke foreligger»

(avsnitt 36)

I nærværende sak stiller ikke forsikringsvilkårene krav om at ulykkeshendelsen må være «uventet»; det er kun tale om hvordan vilkåret «plutselig» skal forstås. I rettspraksis har en tidligere innfortolket «uventet» som et vilkår, også i tilfeller hvor «uventet» ikke har vært formulert i vilkårt teksten, se blant annet se Rt-1988-394. Denne rettspraksisen er fra før EØS-avtalen, og fortolkningen kan ikke lenger legges til grunn fordi EØS-reglene fører til et annet resultat: Tidligere har en ved fortolkningen av ulykkesbegrepet basert seg på den såkalte uklarhetsregelen og bransjeforståelse av uttrykk. Selv om det til en viss grad vil være sammenfall mellom innarbeidede faguttrykk i bransjen og de EØS-rettslige kravene om at «en almindeligt oplyst, rimeligt opmærksom og velunderrettet gennemsnitsforbruger» skal forstå vilkåret, jf. avtl. § 37 og FAD artikkel 5, så vil det neppe være fullstendig sammenfall. I saker hvor forsikringsvilkårene ikke uttrykkelig har inntatt «uventet» eller «uforutsett», gir forbrukeravtalerettens tolkningsregler etter flertallets syn ikke anledning til å innfortolke vilkårene, jf. avtl. § 37 og FAD artikkel 5. En slik innfortolkning fyller ikke de EØS-rettslige kravene om at «en almindeligt oplyst, rimeligt opmærksom og velunderrettet gennemsnitsforbruger» skal forstå «plustelighets»vilkåret.

Det betyr at i saker hvor vilkårene kun omhandler «plutselig, ytre fysisk begivenhet», så må det skilles mellom begrepene uventet og plutselig. Fotballspillerdommen må dermed leses med det forbehold at uttalelsene også omhandler vilkåret i folketrygdloven § 13-3 som uttrykkelig nevner «uventet», og at det er tale om en «arbeidsulykke». Etter nemndas syn gir dommen i mindre grad veiledning når en ser bort fra uttalelsene som knytter seg til risikospørsmålet. Det som gjenstår som relevant i uttalelsen er hva som kan anses som «plutselig», som en ellers i rettspraksis har knyttet til tidsforløp:

En alminnelig språklig forståelse av ordet «plutselig» innebærer at noe som skjer brått eller momentant, og som forsikrede derfor vanskelig kan reagere på eller gardere seg mot. En tilsvarende forståelse er lagt til grunn av førstvoterende i HR-2024-2040-A, som i avsnitt 54 med henvisning til rettslitteraturen, uttaler at

«I Bulls Forsikringsrett side 219 heter det:

‘Plutselig’ peker i slike tilfelle mot at det må være snakk om en skade som ‘slår til’ der og da, og ikke en skade som utvikler seg gradvis over tid. Når selskapene ikke vil dekke slike utviklings-skader, er grunnen gjerne at sikre i disse tilfellene iallfall i prinsippet vil ha mulighet til å treffe forholdsregler – skaden kommer ikke som noen overraskelse for ham»

(avsnitt 54)

I dommen uttales det videre at

«Den samme forståelsen av uttrykket «plutselig» i tilsvarende forsikringsvilkår er lagt til grunn i svensk rett, se Högsta Domstolens dom 25. januar 2024 i sak T 4849-22, avsnitt 23

Att skadan ska vara 'plötslig' innebär att förloppet är momentant; det ska inte gå att förhindra dess utveckling eller omfattning. En sådan begränsning av det som täcks av försäkringen avser att undanta skador som utvecklar sig över tid»

(avsnitt 55)

Uttalelsene er rettet mot hvordan «plutselighets»-begrepet skal forstå i tingsforsikringssammenheng, hvor utviklingsskader gjerne volder tvil. I fritidsulykkesammenheng vil skader som utvikler seg over tid, typisk slitasje- eller belastningsskader, sjelden reise spørsmål om hvordan «plutselighetsbegrepet» skal forstås fordi det etter vilkårene ikke er et krav at *skaden* er plutselig. Det er *den ytre, fysiske begivenheten* som skal være «plutselig». Spørsmålet er altså om den ytre, fysiske begivenheten er «plutselig» eller momentan.

I denne saken er det tale om en takling bakfra som medfører at forsikrede lander på kneet, som skades. Etter flertallets oppfatning er det rimelig klart at når en legger et tidsperspektiv til grunn, så er taklingen en «plutselig» ytre fysisk begivenhet.

Slik saken er opplyst for nemnda, anser flertallet at skadehendelsen er en ulykkeskade i henhold til forsikringsvilkårene.

#### **Mindretallet, bransjerepresentantene Martinsen og Giertsen, har følgende dissens:**

Mindretallet er enig med flertallet i at avtaleloven § 37 kommer til anvendelse ved tolkningen av forsikringsavtaler, men deler ikke flertallets syn på hvordan bestemmelsen kan anvendes i forbindelse med tolkningen av selve ulykkesbegrepet. Mindretallet mener at fast og konsistent retts- og nemndspraksis innebærer at avtalelovens § 37 (1) nr. 3 ikke kommer til anvendelse når en skal vurdere hva som ligger i vilkårsordlyden «plutselig, ytre fysisk begivenhet». Det vises til lovens forarbeider;

Som påpekt innebærer bestemmelsen for dette området en lovfesting av den alminnelige «uklarhetsregelen» i norsk rett. Lovfestingen skjer som følge av direktivets uttrykkelige regel i artikkel 5 annet punktum. Det må derfor advares mot å trekke slutninger fra denne bestemmelsen i forhold til alminnelig norsk avtalerett. Bestemmelsen innebærer ikke noen generell tilsidesettelse av andre, ulovfestede tolkningsregler i forhold til uklarhetsregelen.

Bestemmelsen kommer til anvendelse bare hvis det er tvil om tolkningen av et avtalevilkår som ikke er individuelt forhandlet. Hvis en klar tolkning av det aktuelle vilkåret fremkommer ut fra ordlyden, eventuelt supplert med andre tolkningsmomenter, gir bestemmelsen ikke grunnlag for i denne sammenheng å ta særlig hensyn til forbrukerens interesser

Høyesterett har flere ganger behandlet prinsippene for tolkning av forsikringsvilkår, senest i HR-2024-2040-A, der Høyesterett foretar en oppsummering i avsnitt 48:

... Prinsippene for tolkning av forsikringsvilkår er oppsummert i HR-2020-1262-A avsnitt 28, der det heter:

Forsikringsavtaler må tolkes objektivt og ut fra en naturlig språklig forståelse, jf. Rt-1997-1807 på side 1813, Cigna-dommen. Også forsikringsavtaler i forbrukerforhold må tolkes slik, jf. Rt-2014-379 avsnitt 16. Det fremgår av Cigna-dommen at forsikringens formål kan trekkes inn ved tolkningen. Og dersom det er tvil om forståelsen av forsikringsvilkårene, må uklarheten normalt gå ut over selskapet – den såkalte uklarhetsregelen.

Hvis uttrykket som skal tolkes er et innarbeidet faguttrykk i bransjen, legges denne forståelsen til grunn, jf. Rt-2014-379 avsnitt 16. I samme avsnitt er det videre presisert at «[f]orsikringsselskapets interne oppfatning og praksis, og sikredes subjektive forventninger, får mer begrenset betydning» ved tolkningen.

I Rt-2014-379 viser Høyesterett videre til at forsikringsavtaler kan være komplisert for kundene, men at det ikke kan være avgjørende (avsnitt 20);

«Uttrykket «forsikringstilfeller» vil opplagt representere en viss utfordring for de fleste forsikringskunder. Men det er tale om et innarbeidet bransjeuttrykk som, slik det her er benyttet, verken er uklart eller villedende. Jeg viser ellers til det jeg sa innledningsvis om tolkningen av slike uttrykk.»

I Rt-2014-379 anførte ankende part at uklarhetsregelen i norsk avtalerett, jf. Rt-1997-1807 (Cigna) og avtaleloven § 37 nr. 3 skulle få anvendelse. Anførselen ble ikke drøftet av Høyesterett.

Flertallet viser i sin vurdering til HR-2024-2040-A når de skal vurdere hva som ligger i ordet «plutselig». Mindretallet vil her bemerke at partene i denne saken var enige om at hendelsen var uforutsett (avsnitt 47);

«Partene er enige om at skadene som førte til at løpehjulskammeret måtte skiftes, var uforutsette. Dette innebærer at skadene var objektivt uventede, se Hans Jacob Bull og Trine-Lise Wilhelmsen, Forsikringsrett, 2. utgave 2024 side 253.»

Avtalelovens § 37 (1) nr. 3 og forbrukeravtaledirektivet artikkel 5 hadde sin någjeldende ordlyd da alle de angitte dommene fra Høyesterett ble avsagt.

Når det kommer til flertallets vurdering av hva som ligger i «plutselig, ytre fysisk begivenhet» vil mindretallet bemerke;

Fellesbegrepene som er bærende i alle ulykkesforsikringer er "Ulykke", "Ulykkesskade" og "Ulykkestilfelle". Høyesterett uttalte i Rt-2005-1757 på side 20 at:

Det er normalt et kjennetegn ved ulykke at det foreligger en ytre begivenhet som inntreffer uventet og plutselig. Uttrykket «ytte begivenhet» har således lenge vært benyttet som ledd i definisjonen av «ulykke» i vilkårene for ulykkesforsikring.

Grunnkriteriet for erstatning er hos alle forsikringsforetak at personskaden må skyldes en "plutselig ytre" begivenhet eller hendelse. Det er "plutselig ytre" som er det sentrale elementet i ulykkesbegrepet. Begrepene "Ulykke"/"Ulykkesskade"/"Ulykkestilfelle" sammen med kriteriet "plutselig ytre" innebærer i seg selv, etter alminnelig språkforståelse, at det må ha inntruffet noe som ligger utenfor det normale og forventbare, og at noe i den ytre situasjon må ha utviklet seg på en uventet måte. Det er dette som språklig definerer en ulykkeshendelse. Denne innarbeidede forståelsen må i utgangspunktet fremdeles antas å sammenfalle med en objektiv vurdering av hvordan grunnvilkår for ulykkesforsikring fremstår for en alminnelig opplyst, oppmerksom og informert forbruker. Denne språklige forståelsen må antas å overstyre betydningen av at ord som "uventet", "tilfeldig" eller "uforutsett" i tillegg er inntatt i vilkårsdefinisjonen. Disse begrepene påvirker verken den objektive kjernen i ulykkesbegrepet eller den forsikrede risiko. Begrepene er heller ikke egnet til å klargjøre den språklige forståelsen av ulykkesbegrepet. Begrepene har i praksis mistet sitt anvendelsesområde etter at FAL 1989 innførte preseptoriske regler om aktsom atferd, og noen foretak har valgt å tilpasse sine vilkår for å unngå uklarheter i forhold til dette aspektet. En anvendelse av avtaleloven § 37 som gjør vilkårsfesting av disse begrepene utslagsgivende for innholdet i ulykkesbegrepet kan medføre tilfeldig forskjellsbehandling av både forsikrede og foretak.

Hva som ligger i at "noe i den ytre situasjon må ha utviklet seg på en uventet måte" vil måtte bedømmes konkret ut ifra hvilken sammenheng hendelsen finner sted. Nemndsavgjørelsene avgitt etter Rt-2006-1642 synes å vise at det er praktiseringen av relativisering og aksept av risiko betraktninger, som har skapt avstand til den alminnelige språklige forståelsen av ulykkesbegrepet. Foretakene har anledning til å avgrense dekningen i ulykkesforsikringer både mot aktiviteter som det anser som for risikofylte, og/eller mot skader som etter sin art typisk forekommer i forbindelse

med utøvelsen av slike aktiviteter. Når det ikke er gjort tilsier både de alminnelige prinsippene for tolkning av forsikringsvilkår og forbrukeravtalerettens tolkningsregler at det er mindre rom for relativisering og bruk av aksept av risiko betraktninger. Dette er lagt til grunn i nemndspraksis siden tidlig på 2000-tallet (FSN 4884 og FSN-5146) og frem til FinKN 2024-53, hvor nemndas flertall poengterte at relativiseringen går begge veier og at både forsikredes alder og den kontekst aktuelle ulykkesforsikring er tegnet i, må hensyntas ved anvendelsen og forståelsen av ulykkesbegrepet.

I aktuelle sak er det tale om en forsikret som spilte fotball i fjerde divisjon. Fotball er en kontaktsport der hurtighet, kraft og kroppskontakt en naturlig del av idretten, og derav kan det også oppstå en del skader.

Det er tale om en vridningsskade som oppsto i en situasjon hvor både forsikrede og motspiller løp etter ballen for å hindre at den gikk ut over sidelinjen. Selve taklingen skjedde idet de var omtrent side ved side, og motspiller taklet med overkroppen. Taklingen medførte ikke frispark eller reaksjon fra dommer, og forsikrede har selv forklart at han ikke kan "peke på noe spesielt da disse situasjonene er vanlig i fotballkamper. Bare uheldig for begge involverte parter."

Mindretallet legger til grunn at den aktuelle taklingen ikke i seg selv representerte noe avvik fra det ordinære spillet. Hendelsen anses å være innenfor rammen av det vanlige spillet, også i en fotballkamp innenfor breddeidretten. Kontakten med motspiller kan derfor ikke anses som en «plutselig ytre» begivenhet som lå utenfor det normale og forventbare, og som inntraff uventet. Det er ikke avgjørende at det var uventet at det inntraff en skade.

Mindretallet oppfatter videre hendelsesforløpet slik at forsikredes egne aktive kroppsbevegelser var en så vesentlig del av skademekanismen at den ytre begivenheten ikke fremstår som hovedårsak til at kroppsskaden inntraff.

Skaden kan derfor ikke anses som en "ulykkeskade" i vilkårenes forstand

Avgjørelsen er avgitt under dissens.

### **Finansklagenemnda Persons konklusjon**

Forsikrede gis medhold.

*Ved behandlingen deltok Birgitte Hagland (leder), Tonje Giertsen (bransjerepresentant), Jon Einar Martinsen (bransjerepresentant), Borgar Sandvik (forbrukerrepresentant) og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).*